

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра іноземних мов

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

А. О. Трофименко

“28” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК 03 ІНОЗЕМНА МОВА

підготовки фахівців	першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта (Образотворче мистецтво)
спеціальності	014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
предметної спеціальності	014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
мова навчання	англійська

2023 – 2024 навчальний рік

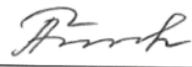
Розробники програми: А. В. Дубінська, викладач кафедри іноземних мов;
А.А. Крук, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов

Ухвалено на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 8 від "28" серпня 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник

групи забезпечення освітньої програми Алла Бренюк

1. Мета вивчення навчальної дисципліни - формування навичок усного та писемного мовлення з англійської мови на рівні B2.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1-2	
Семестр вивчення	I-IV	
Кількість кредитів ЄКТС	8	
Загальний обсяг годин	240	
Кількість годин навчальних занять	120	
Лекційні заняття	-	
Практичні заняття	120	
Семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна та індивідуальна робота	120	
Форма підсумкового контролю	залік/екзамен	

3. Статус дисципліни – обов’язковий освітній компонент загальної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни – опанування дисципліни ґрунтується на знаннях, які здобувачі отримали під час вивчення англійської мови закладах загальної середньої освіти.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів навчання образотворчого мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

ПР 6 Знання галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері закладів освіти.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

володіти іноземною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;

знати природу синтаксичних відношень, особливості граматичних розрядів, щоб дати можливість розпізнавати і продукувати інформацію в академічній та професійній сферах; мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів

академічного та професійного мовлення; широкий діапазон словникового запасу (у тому числі термінології), що є необхідним в академічній та професійній сферах;

вміти застосовувати міжкультурне розуміння у процесі безпосереднього усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі; належним чином поводити себе й реагувати у типових ситуаціях повсякденного життя; розуміти різні корпоративні культури в конкретних контекстах і те, як вони співвідносяться одна з одною.

7. Засоби діагностики результатів навчання є опитування, завдання вхідного і поточного контролю, тестування, виконання вправ (рецептивних, репродуктивних, продуктивних) і завдань, аудіювання англомовних текстів, читання (сканування, скімінг, інтенсивне, екстенсивне), написання самостійних, творчих робіт та есе, презентації, виконання завдань самостійної роботи, модульна контрольна робота (тестові завдання, переклад фахового тексту), залік, екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle) та ін.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна та індивідуальна робота
Кредитний модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Global and Professional English.						
Тема 1. The ESP Curriculum. Entry Test.	4	-	2	-		2
Тема 2. Socializing. Nouns: Number, Case. Comparative and Superlative Adjectives and Adverbs.	4	-	2	-		2
Тема 3. CVs, Resumes, Cover Letters, References. Nouns: Quantifiers.	4	-	2	-		2
Тема 4. Education. Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University. Interchange Activities.	4	-	2	-		2
Тема 5. Distance Learning. Present Tenses Review.	4	-	2	-		2
Тема 6. The Elements of Art. Narrative Tenses.	4	-	2	-		2
Тема 7. Careers. Past Tenses Review.	4	-	2	-		2
Тема 8. Job Interview. Review of Verb Tenses.	4	-	2	-		2
Тема 9. The Principles of Art (Part I). Future Tenses Review.	4	-	2	-		2

Тема 10. Digitalization as a Global Trend. Checking and Clarifying.	4	-	2	-		2
Тема 11. The Principles of Art (Part II). Compound Words.	4	-	2	-		2
Тема 12. Reading Skills: using the features of a reading passage and speed reading.	4	-	2	-		2
Тема 13. Listening and Speaking Skills.	4	-	2	-		2
Тема 14. Grammar Test for Assessment.	4	-	2	-		2
Тема 15. Project Work. Professional Issues.	4	-	2	-		2
Разом за змістовим модулем 1	60		30	-		30
Змістовий модуль 2. Professional English for Current Communication and Job-Related Areas						
Тема 16. Business Trips. Ways of Expressing Futurity.	4	-	2	-		2
Тема 17. Channels of Communication (phone, e-mail, face-to-face, etc.). Suggestions, Offers, Permission.	4	-	2	-		2
Тема 18. International Grants, Applying for a Course Abroad. Agreeing and disagreeing.	4	-	2	-		2
Тема 19. Essay: Introduction, Types of Essays, Tips for Essay Writing. Ability, Possibility, Certainty.	4	-	2	-		2
Тема 20. Colour Mixing. Suggestions, Advice, Warning.	4	-	2	-		2
Тема 21. Going Green. Listening and Speaking Comprehension Tests.	4	-	2	-		2
Тема 22. Health and Lifestyle. Opinions Essays.	4	-	2	-		2
Тема 23. Drawing, Painting and Printmaking (Part I). Phrasal Verbs in Use.	4	-	2	-		2
Тема 24. Language, Culture and Society. Writing Comprehension Tests.	4	-	2	-		2
Тема 25. Drawing, Painting and Printmaking (Part II). Language, Culture and Society. Writing a conclusion.	4	-	2	-		2
Тема 26. Using Money. Opinion Words. Viewpoints and Reasons.	4	-	2	-		2
Тема 27. Writing Skills: describing maps. Grammar Test for Assessment.	4	-	2	-		2
Тема 28. Reading Skills: opinions and attitudes.	4	-	2	-		2
Тема 29. Listening and Speaking Skills.	4	-	2	-		2
Тема 30. ESP Texts. Project Work.	4	-	2	-		2
Разом за змістовим модулем 2	60	-	30	-		30
Разом годин	120	-	60	-		60
Кредитний модуль 2.						
Змістовий модуль 1. English for Specific Purposes and Cross-Cultural Problems.						
Тема 1. Report and Abstract Writing. Position and Direction.	4	-	2	-		2
Тема 2. The UK Today (skim reading). Inferring and Speculating.	4	-	2	-		2

Тема 3. The Painting Genres. Using the Passive.	4	-	2	-		2
Тема 4. The USA Today (scanning). Narrative Accounts.	4	-	2	-		2
Тема 5. Contemporary Painting Techniques. Sequence of Tenses.	4	-	2	-		2
Тема 6. Natural Wonders of America (reading for detail). Finding Evidence.	4	-	2	-		2
Тема 7. Art through New Eyes. Reported Speech.	4	-	2	-		2
Тема 8. Canada (reading comprehension). Recounting Information.	4	-	2	-		2
Тема 9. Street Art. Word-Order.	4	-	2	-		2
Тема 10. Australia (reading comprehension). Expanding and Exemplifying.	4	-	2	-		2
Тема 11. Press Conferences, Presentations.	4	-	2	-		2
Тема 12. Professional and Academic Issues.	4	-	2	-		2
Тема 13. Reading Skills: discursive passages.	4	-	2	-		2
Тема 14. Writing Skills: describing diagrams. Grammar Test for Assessment.	4	-	2	-		2
Тема 15. Listening and Speaking Skills.	4	-	2	-		2
Разом за змістовим модулем 1	60	-	30	-		30
Змістовий модуль 2. English for Specific Purposes and Academic English.						
Тема 16. Academic English. Emphatic Devices.	4	-	2	-		2
Тема 17. New Zealand (skim reading). Connectives of Contrast.	4	-	2	-		2
Тема 18. Sculpture, Architecture and Crafts (Part I). – Ing and to- forms.	4	-	2	-		2
Тема 19. Climate Extremes (reading for gist). Textual References.	4	-	2	-		2
Тема 20. Sculpture, Architecture and Crafts (Part II). Participle Clauses.	4	-	2	-		2
Тема 21. Education (comparative studies). Opinion Essays.	4	-	2	-		2
Тема 22. Prehistoric Art. Education in Canada. If-clauses.	4	-	2	-		2
Тема 23. English Everywhere: South Africa. Essays Suggesting Solutions to Problems.	4	-	2	-		2
Тема 24. Value in Art. Joining Clauses.	4	-	2	-		2
Тема 25. English Everywhere: Jamaica. Listening Comprehension Tests.	4	-	2	-		2
Тема 26. Travel on Professional Purposes.	4	-	2	-		2
Тема 27. Writing Skills: describing maps. Grammar Test for Assessment.	4	-	2	-		2
Тема 28. Reading Skills: opinions and attitudes.	4	-	2	-		2
Тема 29. Listening and Speaking Skills.	4	-	2	-		2
Тема 30. ESP Texts. Project Work.	4	-	2	-		2
Разом за змістовим модулем 2	60	-	30	-		30

Разом годин	120	-	60	-		60
Разом годин	240	-	120	-		120

Тематика практичних занять

1. The ESP Curriculum. Entry Test.
2. Socializing. Nouns: Number, Case. Comparative and Superlative Adjectives and Adverbs.
3. CVs, Resumes, Cover Letters, References. Nouns: Quantifiers.
4. Education. Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University. Interchange Activities.
5. Distance Learning. Present Tenses Review.
6. ESP Text. Narrative Tenses.
7. Careers. Past Tenses Review.
8. Job Interview. Review of Verb Tenses.
9. ESP Text. Future Tenses Review.
10. Digitalization as a Global Trend. Checking and Clarifying.
11. ESP Text. Compound Words.
12. Reading Skills: using the features of a reading passage and speed reading.
13. Listening and Speaking Skills.
14. Grammar Test for Assessment.
15. Project Work. Professional Issues.
16. Business Trips. Ways of Expressing Futurity.
17. Channels of Communication (phone, e-mail, face-to-face, etc.). Suggestions, Offers, Permission.
18. International Grants, Applying for a Course Abroad. Agreeing and disagreeing.
19. Essay: Introduction, Types of Essays, Tips for Essay Writing. Ability, Possibility, Certainty.
20. ESP Text. Suggestions, Advice, Warning.
21. Going Green. Listening and Speaking Comprehension Tests.
22. Health and Lifestyle. Opinions Essays.
23. ESP Text. Phrasal Verbs in Use.
24. Language, Culture and Society. Writing Comprehension Tests.
25. Language, Culture and Society. Writing a conclusion.
26. Using Money. Opinion Words. Viewpoints and Reasons.
27. Writing Skills: describing maps. Grammar Test for Assessment.
28. Reading Skills: opinions and attitudes.
29. Listening and Speaking Skills.
30. ESP Texts. Project Work.
31. Report and Abstract Writing. Position and Direction.
32. The UK Today (skim reading). Inferring and Speculating.
33. ESP Text. Using the Passive.
34. The USA Today (scanning). Narrative Accounts.
35. ESP Text. Sequence of Tenses.
36. Natural Wonders of America (reading for detail). Finding Evidence.

- 37.ESP Text. Reported Speech.
38. Canada (reading comprehension). Recounting Information.
39. Market Research. Word-Order.
40. Australia (reading comprehension). Expanding and Exemplifying.
41. Press Conferences, Presentations.
42. Professional and Academic Issues.
43. Reading Skills: discursive passages.
44. Writing Skills: describing diagrams. Grammar Test for Assessment.
45. Listening and Speaking Skills.
46. Academic English. Emphatic Devices.
47. New Zealand (skim reading). Connectives of Contrast.
- 48.ESP Text. –Ing and to- forms.
49. Climate Extremes (reading for gist). Textual References.
- 50.ESP Text. Participle Clauses.
51. English Everywhere: Jamaica. Opinion Essays.
- 52.ESP Text. If-clauses.
53. English Everywhere: South Africa. Essays Suggesting Solutions to Problems.
- 54.ESP Text. Joining Clauses.
55. Education (comparative studies). Listening Comprehension Tests.
56. Travel on Professional Purposes.
57. Writing Skills: describing maps. Grammar Test for Assessment.
58. Reading Skills: opinions and attitudes.
59. Listening and Speaking Skills.
60. ESP Texts. Project Work.

Самостійна робота

Здобувачі вищої освіти виконують такі різновиди самостійної роботи з дисципліни:

- опрацювання англомовних текстів, зокрема професійно-орієнтованих, робота з вокабуляром англійської мови та вправами;
- підготовка до практичних занять;
- виконання завдань, визначених у планах практичних занять;
- опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання;
- виконання вправ і завдань в об'єктно-модульному динамічному середовищі навчання Moodle;
- підготовка презентацій навчального матеріалу;
- систематичні виступи на практичних заняттях;
- участь у ділових іграх;
- обговорення проблемних ситуацій;
- виконання додаткових індивідуальних завдань;
- демонстрація творчого підходу до навчання, усного мовлення англійською мовою, що передбачає вміння висловлюватися без підготовки в межах вивчених тем, аргументуючи власне ставлення до предмету спілкування;
- розуміння практично усіх форм писемного англійського мовлення;

- вміння написати чіткий послідовний текст англійською мовою, який містить професійну лексику;
- читання довгих та складних англомовних текстів відповідно до фаху вчителя української мови і літератури;
- розуміння розмовного англійського мовлення, живого або в запису;
- вміння готувати англійською мовою реферати, доповіді, виступи, писати резюме та огляди професійних праць, анотації, есе на певних граматичному та лексичному рівнях;
- підготовка до написання модульної контрольної роботи;
- підготовка до екзамену тощо.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми контролю	Література
1.	Підготовка до практичних занять	28	Перевірка конспектів, проектів, лексико-граматичні тести	[1-7]
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять.			
2.1	Colour Mixing.	5	Усна бесіда, лексичні тести, письмовий переклад	[1,4,5,6]
2.2	Design.	5	Лексичний диктант, переклад	[1, 4, 5, 6]
2.3	Engraving and etching.	5	Усна бесіда, лексичні тести	[1, 4, 5, 6]
2.4	Prehistoric Art.	5	Перевірка конспектів, усна бесіда	[1, 4, 5, 6]
2.5	Painting.	5	Лексичні тести	[1, 4, 5, 6]
2.6	From the History of British Painting.	5	Усна бесіда, переклад	[1, 4, 5, 6]
2.7	Mixed Media Art.	5	Переклад, лексичні тести	[1, 4, 5, 6]
2.8	Street Art.	5	Усна бесіда, переклад	[1, 4, 5, 6]
2.9	Spatial Perception.	5	Усна бесіда, переклад	[1, 4, 5, 6]
2.10	Basic Concepts of Three-Dimensional Art.	5	Перевірка проектів, переклад	[1, 4, 5, 6]
2.11	Conversational Clichés. Speech Etiquette. Different Aspects of	5	Усна бесіда, лексичні тести	[12-17, 19, 21-27, 29-31]

	Conducting Negotiations, Internatiopnal Exhibitions, etc.			
2.12	Geographic, Economic, Political, Social and Demographic Differences of Ukraine and English Speaking Countries.	6	Усна бесіда, лексичні тести	[12-17, 19, 21-27, 29-31]
3.	Граматичний матеріал.		Граматичні тести	
3.1	Emphatic Structures of Modern English.	4	Граматичні тести	[2, 7, 28, 30]
3.2	Complex and Compound Sentences.	4	Граматичні тести	[2, 7, 28, 30]
3.3	Preparation for IELTS	8	Граматичні та лексичні тести	[3, 8, 9, 18, 20,31]
4.	Підготовка до підсумкового контролю, засвоєння знань	15		
	Всього годин	120		

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: *під час практичних занять* (опитування (індивідуальне, фронтальне, групове, парне, вибіркоче), взаємоопитування, перевірка виконаних вправ і завдань, зокрема тестових, написання есе, читання англійських текстів, написання англійського тексту із професійною лексикою, демонстрація усного англійського мовлення; *контроль за самостійною роботою* (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, перевірка виконаних вправ і завдань та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (виконання тестових завдань з вибірковою відповіддю та перекладу).

Форми підсумкового контролю: залік, екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кредитний модуль 1

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (50 балів)			100
Поточ. контр.	Сам. та індив. роб.	МКР	Поточ контр.	Сам. та індив. роб.	МКР	
20 балів	5 балів	25 балів	20 балів	5 балів	25 балів	

Кредитний модуль 2

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен (40 балів)	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			40	100
Поточ. контр.	Сам. та індив. роб.	МКР	Поточ. контр.	Сам. та індив. роб.	МКР		
15 балів	5 балів	10 балів	15 балів	5 балів	10 балів		

Знання здобувача вищої освіти за один змістовий модуль оцінюється як високий рівень за такі види роботи:

аудиторна робота за умови регулярного відвідування аудиторних занять, вчасного та систематичного виконання всіх необхідних завдань та активності на заняттях;

Знання здобувача вищої освіти за один модуль оцінюється як достатній рівень за такі види роботи:

аудиторна робота оцінюється на «добре» за умови регулярного відвідування здобувачем аудиторних занять. Він повинен вчасно та систематично виконувати всі необхідні завдання та бути активним на заняттях. Допускається незначна кількість пропусків з поважних причин;

Знання здобувача вищої освіти за один модуль оцінюється як середній рівень за такі види роботи:

аудиторна робота за умови регулярного відвідування аудиторних занять, вчасного та систематичного виконання всіх необхідних завдань; незначної кількості пропусків без поважних причин;

Не менше 60% завдань повинні бути виконані правильно.

Знання здобувача за один модуль оцінюється як початковий рівень за такі види роботи:

аудиторна робота за умови нерегулярного відвідування здобувачем аудиторних занять, невчасного та несистематичного виконання всіх необхідних завдань; значна кількість пропусків без поважних причин;

Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом з англійської мови на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого з англійської мови, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань з англійської мови репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання з англійської мови за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська)», може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з англійської мови, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади англійською мовою на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Здобувач вищої освіти вільно застосовує вивчений матеріал з англійської мови у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки;

		відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з англійської мови, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з англійської мови та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська)», аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з англійської мови, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувач, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами

поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота

Знання здобувача вищої освіти за один змістовий модуль оцінюється як високий рівень за такі види роботи:

самостійна робота за умови систематичних виступів на практичних заняттях; участі в ділових іграх; обговоренні проблемних ситуацій; виконанні додаткових індивідуальних завдань; демонстрації творчого підходу до навчання; високого рівня усного мовлення іноземною мовою, що передбачає вміння висловлюватися без підготовки в межах вивчених тем, аргументуючи власне ставлення до предмету спілкування; легкого розуміння практично усіх форм писемного мовлення; вміння написати чіткий послідовний текст, який містить професійну лексику; легкого читання довгих та складних текстів відповідно до фаху; відсутності утруднень у розумінні будь-якого розмовного мовлення, живого або в запису; вміє готувати реферати, доповіді, виступи, писати резюме та огляди професійних праць, анотації, есе на високому граматичному та лексичному рівнях; особлива увага приділяється повному висвітленню теми, вичерпному аналізу мовного та ілюстративного матеріалу, належному оформленню роботи;

Знання здобувача вищої освіти за один модуль оцінюється як достатній рівень за такі види роботи:

самостійна та індивідуальна робота за умови систематичних виступів на практичних заняттях; участі в ділових іграх; обговоренні проблемних ситуацій; виконанні додаткових індивідуальних завдань; демонстрації творчого підходу до навчання; достатнього рівня усного мовлення іноземною мовою, що передбачає вміння зв'язно висловлюватися відповідно до навчальних ситуацій, підготовку повідомлень на професійну тему. В мовленні можливі помилки, які не заважають спілкуванню. Здобувач повинен вміти писати листи, твори на складні теми, обґрунтовуючи власні думки іноземною мовою, читати з повним розумінням професійні тексти, знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та робити відповідні висновки, розуміти основний зміст тексту, що містить певну кількість незнайомих слів; повинен вміти готувати презентації, доповіді, виступи, писати резюме та огляди професійних праць, анотації, есе на достатньому граматичному та лексичному рівнях; особлива увага приділяється повному висвітленню теми, вичерпному аналізу мовного та ілюстративного матеріалу, належному оформленню роботи;

Знання здобувача за один модуль оцінюється як середній рівень за такі види роботи:

самостійна та індивідуальна робота за умови виступів на практичних заняттях; участі в ділових іграх; обговоренні проблемних ситуацій; задовільного рівня усного мовлення іноземною мовою, що передбачає вміння будувати прості зв'язні висловлювання в межах вивчених тем, писати невеликий зв'язний твір, який містить професійну лексику, читати прості тексти відповідно до фаху,

розуміти на слух невеликі за обсягом професійні тексти. Допускається певна кількість помилок; повинен вміти готувати реферати, доповіді, виступи, писати резюме, анотації на задовільному граматичному та лексичному рівнях; особлива увага приділяється висвітленню теми, аналізу мовного та ілюстративного матеріалу, належному оформленню роботи;

Знання здобувача вищої освіти за один модуль оцінюється як початковий рівень за такі види роботи:

самостійна та індивідуальна робота за умови незадовільних виступів на практичних заняттях; незадовільного рівня усного мовлення іноземною мовою, що передбачає невміння будувати прості зв'язні висловлювання в межах вивчених тем, читати прості тексти відповідно до фаху, розуміти на слух невеликі за обсягом професійні тексти. Здобувач припускається великої кількості граматичних та лексичних помилок; готує реферати, доповіді, виступи, резюме, анотації на незадовільному граматичному та лексичному рівнях; не дотримується вимог до самостійних наукових робіт, недостатньо висвітлює тему, у самостійних наукових роботах виявлено ознаки плагіату.

Модульна контрольна робота

Знання здобувача вищої освіти за один змістовий модуль оцінюється як високий рівень за такі види роботи:

підсумковий контроль (модульна контрольна робота) – високий рівень та глибина засвоєння вивченого матеріалу, вміє швидко застосовувати набуті знання, гнучко користуватися мовними засобами. Допускається не більше двох-трьох граматичних та лексичних помилок.

Знання здобувача за один модуль оцінюється як достатній рівень за такі види роботи:

підсумковий контроль (модульна контрольна робота) – високий рівень та глибина засвоєння вивченого матеріалу, вміє застосовувати набуті знання, гнучко користуватися мовними засобами. Допускаються незначні граматичні та лексичні помилки (5-7) та неповне виконання двох практичних завдань.

Знання здобувача за один модуль оцінюється як середній рівень за такі види роботи:

підсумковий контроль (модульна контрольна робота) – рівень та глибина засвоєння вивченого матеріалу - достатній, наявні вміння застосовувати набуті знання, користуватися мовними засобами для розуміння нескладного матеріалу. Допускаються певні граматичні та лексичні помилки. Не менше 60% завдань повинні бути виконані правильно.

Знання здобувача за один модуль оцінюється як початковий рівень за такі види роботи:

підсумковий контроль (модульна контрольна робота) – завдання виконані менше ніж на 60%, наявні грубі граматичні та лексичні помилки, робота оформлена неохайно. Рівень та глибина засвоєння вивченого матеріалу – незадовільний, вміння застосовувати набуті знання, користуватися мовними засобами для розуміння нескладного матеріалу - недостатній. Здобувач володіє граматичними та лексичними знаннями на початковому рівні.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Тривалість роботи здобувачів визначається із розрахунку: 2 хв. на відповідь на кожне тестове завдання. На виконання завдання на переклад тексту відводиться 50 хвилин. Загальний термін виконання контрольної роботи – 90 хвилин.

При оцінюванні всіх відповідей кожного здобувача зазначається :

- 1) кількість набраних балів за правильні відповіді;
- 2) оцінка за національною шкалою.

I завдання (1-20 тестові завдання) оцінюються по 2 бали за кожну правильну відповідь;

II завдання оцінюється у 60 балів.

Максимальна сума набраних балів – 100.

Загальна сума набраних балів	Рівень	Рейтингова оцінка за МКР (10 балів)	Рейтингова оцінка за МКР (25 балів)
88-100	високий рівень	9-10	23-25
74-87	достатній рівень	7-8	19-22
60-73	середній рівень	6	15-18
менше ніж 60	початковий рівень	менше ніж 6	менше ніж 18

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал, що менший від 60 % максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Семестровий залік (100 балів)

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримують оцінки за результатами підсумкового контролю у формі заліку з кредитного модуля (навчальної дисципліни).

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, отримують за результатами підсумкового контролю у формі заліку оцінку F за шкалою ECTS та „не зараховано” за національною шкалою.

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі заліку, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

Семестровий екзамен (40 балів)

На екзамені з іноземної мови (англійської) для визначення рівня успішності здобувача в опануванні спілкування іноземною мовою (англійською) беруться до уваги оцінки за виконання наступних завдань:

- ◆ *Читання та переклад фахових текстів;*
- ◆ *Бесіди з розмовних тем;*
- ◆ *Контроль знань фахової термінології.*

I. Читання та переклад фахових текстів

Високий рівень - здобувач зрозумів основний зміст оригінального тексту, може виділити основну думку, визначити основні факти, вміє здогадатись про значення незнайомих слів з контексту, з словотвірних елементів або за подібністю з рідною мовою. При цьому здобувач використав усі відомі засоби, спрямовані на розуміння прочитаного (сміслову здогадку чи аналіз).

Достатній рівень - здобувач зрозумів основний зміст оригінального тексту, може виділити основну думку, визначити окремі факти. Однак у нього недостатньо розвинута здогадка, він відчуває труднощі при розумінні деяких незнайомих слів, змушений частіше звертатися до словника, а темп його читання більш повільний.

Середній рівень - здобувач не зовсім точно зрозумів основний текст прочитаного, вміє виділити в тексті невелику кількість фактів і у нього зовсім не розвинута мовна здогадка.

Початковий рівень – здобувач не зрозумів тексту або зрозумів текст неправильно, не орієнтується в тексті при визначенні певних фактів, не вміє семантизувати незнайому лексику.

II. Бесіди з розмовних тем.

Високий рівень - здобувач в цілому справився з поставленим перед ним мовним завданням. Його висловлювання були зв'язними і логічно послідовними. Діапазон використаних ним засобів достатньо широкий. Мовні засоби були правильно вжиті, помилки були практично відсутні або вони були незначні. Об'єм висловлювання відповідав тому, що було задано програмою в даному році навчання. Спостерігалась легкість мови та достатньо правильна вимова. Мова здобувача була емоційно забарвлена, в ній містилась не тільки передача окремих фактів (окремої інформації), але й елементи їх оцінки, висловлювання власної думки.

Достатній рівень - здобувач в цілому справився з поставленим перед ним мовним завданням. Його висловлювання були зв'язними і послідовними. Здобувачем був використаний досить великий об'єм мовних засобів, які були вжиті правильно. Однак були зроблені окремі помилки, які порушують комунікацію.

Темп мови був дещо повільний. Спостерігалась вимова, у якій спостерігався сильний вплив рідної мови. Мова була недостатньо емоційно забарвлена. Елементи оцінки фактів мали місце, але у великій мірі висловлювання містило інформацію і відображало конкретні факти.

Середній рівень - здобувач в основному зміг справитись з поставленим перед ним завданням, але діапазон мовних засобів був обмежений, об'єм висловлювання не досяг норми. Здобувач припускався мовних помилок. В деяких місцях порушувалась послідовність висловлювання. Практично були відсутні елементи оцінки фактів і висловлювання власної думки. Мова не була емоційно забарвленою. Темп мови був досить повільним.

Початковий рівень - здобувач лише частково справився з поставленим перед ним комунікативним завданням. Висловлювання було невелике за об'ємом (не відповідало вимогам програми). Спостерігалась вузькість вокабуляра. Були відсутні елементи власної думки. Здобувач припускався великої кількості помилок, як мовних так і фонетичних. Більшість помилок порушували спілкування, в результаті чого виникало нерозуміння між мовними партнерами.

III. Контроль знань фахової термінології

Високий рівень - здобувач виконав 95% роботи щодо адекватності перекладу термінологічного словника з фаху.

Достатній рівень - здобувач виконав 80% роботи щодо адекватності перекладу термінологічного словника з фаху.

Середній рівень - здобувач виконав 50% роботи щодо адекватності перекладу термінологічного словника з фаху.

Початковий рівень - здобувач допускає велику кількість помилок, не може знайти шляхи семантизації фахової лексики, використовує лише 1\3 необхідної інформації.

Загальне оцінювання екзамену:

40-36 балів – високий рівень;

35-30 балів – достатній рівень;

29-24 бали – середній рівень;

23 бали і менше – початковий рівень.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувалися до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)	задовільно	
67-74	D (задовільно)		
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення онлайн-відеоконференцій.

12. Рекомендована література

Основна

1. Уманець А. В., Попадинець О. О. English for Students Majoring in Arts : навч.-метод. посіб. Кам'янець- Подільський : Рута, 2014. 244 с.
2. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Test Your Grammar. Part II : навч. посіб. Кам'янець – Подільський : ПП Мошак М. І., 2017. 112 с.
3. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Training Tests for IELTS Exams : навч. посіб. Кам'янець-Подільський :Рута, 2016. 110 с.
4. English for Current Communication and Job-Related Areas: навчальний посібник з англійської мови для студентів нефахових спеціальностей / укладачі: А.О. Трофименко, Н.А. Глушковецька, А.В. Дубінська, А.А. Крук, О.О. Попадинець. – Кам'янець-Подільський : ТОВ “Друкарня “Рута”, 2021. – 242 с.
5. English for ESP Students : навч. посіб. / Уманець А. В. та ін. ; за ред. А. В. Уманець. Кам'янець-Подільський, 2012. 264 с.
6. Guidelines and Tasks for Extracurricular and Individual Work of ESP Students : навч. посіб. Уманець А. В. та ін. : за ред. А. В. Уманець. Кам'янець-Подільський, 2019. 254 с.
7. Test Your Grammar. Part I. / Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О., Трофименко А. О. Кам'янець- Подільський : ФОП Гуменюк С. О., 2016. 180 с.

Допоміжна

8. Cullen P., French A. The Official Cambridge Guide to IELTS for Academic and General Training. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 400 p.
9. Cullen P. French A., Jakeman V. The Official Cambridge Guide to IELTS with DVD-ROM and MULTI-MEDIA APP. New York : Cambridge University Press and UCLES, 2014. 402 p.
10. Dummett P., Lansford L., Stephenson H. Keynote proficient : Student's Book. Long Beach : National Geographic Learning, 2017. 192 p.
11. English for academics book 1 with free online audio : A communication skills course for tutors and PhD students / In collaboration with the British Council. – United Kingdom : University Printing House, Cambridge, 2014. 175 p.
12. English for academics book 2 with free online audio : A communication skills course for tutors and PhD students / In collaboration with the British Council. – United Kingdom : University Printing House, Cambridge, 2015. 171 p.
13. Empower upper intermediate student's book B2 / Doff A., Thaine C., Puchta H., Stranks J. New York : Cambridge university Press, 2015. 176 p.
14. Evans V. New Round-Up. England, Harlow : Pearson Longman, 2014. 256 p.
15. Face 2 Face with English : навч.-метод. посіб. / Уманець А. В. та ін. ; за ред. А. В. Уманець. Кам'янець-Подільський, 2008. 280 с.
16. Geyte E. Reading For IELTS. London : Harper Collins Publishers, 2013. 145 p.
17. Grammar in Use : навч. посіб. / Уманець А. В. та ін. ; за ред. А. В. Уманець. Кам'янець-Подільський, 2010. 220 с.

18. IELTS Preparation and Practice. Reading and Writing. / Sahanaya W., Pejovic V., Lindeck J., Nicklin M. Oxford : Oxford University Press, 2013. 179 p.
19. Interactive : Teacher's book 4 with Web Zone access / Holcombe G., Hadkins H., Lewis S., Budden J. - New York : Cambridge University Press, 2012. 128 p.
20. Hadkins H., Lewis S., Budden J. Interactive : Student's book 4 with Web Zone access . New York : Cambridge University Press, 2012. 128 p.
21. Lansford L., Dummett P., Stephenson H. Keynote advanced : Student's Book. Long Beach : National Geographic Learning, 2016. 183 p.
22. Levy M. Interactive : Workbook 4 with Downloadable Audio. - New York : Cambridge University Press, 2012. 103 p.
23. Mitchell N. Q., Malkogianni M. Pioneer level B2 : Student's book. EU : MM Publications, 2015. 199 p.
24. Mitchell N. Q., Malkogianni M. Pioneer level B2 : Workbook. EU : MM Publications, 2015. 103 p.
25. Mulanovic P., Millin S., Harrison M. Keynote advanced : Workbook. Long Beach : National Geographic Learning, 2016. 183 p.
26. Murphy R. English Grammar in Use. A Self-Study Reference and Practice Book for Intermediate Students. Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 380 p.
27. Paltridge B. The Handbook of English for Specific Purposes. Oxford : Wiley-Blackwell, 2013. 592 p.
28. Project Management Process Groups. Project Management Skill. New York : Team FME, 2013. 46 p.
29. Stephenson H., Lansford L., Dummett P. Keynote upper intermediate : Student's Book. Long Beach : National Geographic Learning, 2016. 183 p.
30. Swan M. Grammar Scan. Diagnostic tests for Practical English Usage. Oxford : Oxford University Press, 2012. 191 p.
31. The Official Cambridge Guide to IELTS for Academic and General Training. / Cullen P. and etc. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 400 p.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Art Matters: <https://www.slideshare.net/alanaharmonpi/pdf-download-art-matters-because-your-imagination-can-change-the-world-english-edition-download-ebook> (дата звернення: 20.04.2020)
2. Fundamentals of painting // https://issuu.com/4-art.org/docs/fp_sample_2015 (дата звернення: 28.08.2018)
3. Painter's Handbook: <https://www.amazon.com/Painters-Handbook-Mark-David-Gottsegen/dp/0823034968> (дата звернення: 28.08.2019)
4. The Conservation of Antiquities and Works of Art: Treatment, Repair, and Restoration. <https://www.goodreads.com/book/show/3952577-the-conservation-of-antiquities-and-works-of-art> (дата звернення: 12.03.2019)
5. How to analyze an artwork: a step-by-step guide. <https://www.studentartguide.com/articles/how-to-analyze-an-artwork> (дата звернення: 05.02.2018)
6. Grammar rules and exercises.

<https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar>(дата звернення: 28.08.2018)

7. Guide for IELTS.<https://www.ielts.org/>(дата звернення: 10.09.2017)

8. Language practice and improvement.
<https://www.youtube.com/user/bbclearningenglish> (дата звернення: 20.10.2018);<https://www.youtube.com/channel/UCiLADGxdlggDc14zkO2CV1Q> (дата звернення: 15.04.2017)

9. Listening and conversation practices.
<https://www.youtube.com/user/TEDxTalks> (дата звернення: 10.09.2018);
<https://www.youtube.com/user/TEDEducation> (дата звернення: 01.10.2018)

10. A Guide for Preparation and Submission of NSF Applications via Grants. – National Science Foundation, 2013 // <http://www.udel.edu/research/pdf/GrantsGovGuide.pdf> (дата звернення: 11.01.2019)

11. Apply for Grants // <http://www.grants.gov/applicants/apply-for-grants.html> (дата звернення: 22.04.2020)

10. 5 Ways to Apply for a Grant // <http://www.wikihow.com/Apply-for-a-Grant> (дата звернення: 02.03.2018)

11. Study Abroad // <http://www.udiverden.dk/Default.aspx?ID=6168&M=News&PID=9447&NewsID=1726> Abroad or home - what is best? (дата звернення: 25.01.2019)